

عکس از نعیم احمدی / ایران ورزشی ■ Nimi. Ahmadi

شیفت به استقلال فرهاد

استقلال فرهاد مجیدی مسیر متفاوتی را آغاز کرده است. پس از هفته‌ها اصرار بیهوده روی سیستم جذاب اما پیچیده ۲-۵-۳ استراماچونی، مجیدی از این تاکتیک دست کشید و به ۲-۴-۴ کلاسیک که آن را بیشتر بلد است و در لیگ ایران جا افتاده، تغییر تاکتیک داد. اتفاقی که تغییر در نتایج نومیدکننده استقلال را به همراه داشت. این تغییر تاکتیک را چگونه می‌توان ارزیابی کرد؟ آیا استقلال مدل جدید شانس‌پسندی برای موفقیت دارد؟ صفحه آنالیز امروز به این نکته می‌پردازد.

کنار گذاشتن سوغاتی ایتالیایی

سلاح ناشناخته فرهاد

سام ستارزاده

روندی که استقلال پس از قرنطینه طی کرد، نشان از آن داشت که استفاده از سیستم سه‌دفاعه مانند اغلب مربیان داخلی، برای مجیدی هم کار چندان آسانی نیست. سرمربیانی نظیر آنتونیو کونته، بولیان ناگلزمن، نونو اسپریتو و سیمونه اینتراچی با علم به نقاط قوت و ضعف این چینش نگرش و فلسفه مدنظرشان را در سطح اول فوتبال جهان پیاده کرده و نگاه‌ها را به سوی تیم‌هایی مانند لایپزیگ و ولورهمپتون معطوف کردند. در فوتبال راکد ایران، شاید مواردی که دفاع سه‌نفره در فوتبال ایران نتیجه‌بخش بوده، در سال‌های نخست استقلال با امیر قلعه‌نویی و دوران کوتاه آنها با آندره آ استراماچونی خلاصه می‌گردد.

در همین لیگ نوزدهم، مربیانی نظیر عبدالله ویسی، مصطفی دیزلی، دراگان اسکوچیچ، مجید جلالی و علیرضا منصوریان برای بازی‌های محدودی بازی با مدافع را آزمودند و از میان آنها، تنها منصوریان از این سیستم نتیجه دلخواه را گرفت. سرمربی کنونی تیم ملی، علی‌رغم اینکه با این سیستم شهر خود را شکست داد، برابر پرسپولیس کالدرن موفق نبود و استقلالی که پیشگام در ارائه بازی با چینش ۲-۵-۳ بود، با ۵ گل او و شاگردانش را به آبادان بدرقه کرد. نکته اشتراک جالب در مورد این سرمربیان هم این است که تمام آنها از این چینش مقابل مدعیان قهرمانی لیگ و به عنوان یک ابزار دفاعی استفاده کردند.

اما چرا این چینش با تفکرات مربیان داخلی سازگاری ندارد؟ سکان‌داران ایرانی علم استفاده از آن را ندارند، یا سیستم‌های دفاع سه‌نفره خواسته‌های آنان را برآورده نمی‌کنند؟ اگر بخواهیم پاسخ مستدل بدهیم، احتمالاً تلفیقی از هر دو. این سیستم با وجود برتری عددی که در میانه میدان می‌تواند خلق کند و شانس موقعیت‌سازی تیم را بالا ببرد، دو نقطه ضعف

بزرگ دارد که باب میل فوتبالی که بازی مستقیم و بازی بسته در آن محبوب‌ترین عناصر هستند، نیست. ضعف اول، نبود بال‌های دفاعی است که تیم را در کناره‌ها با کمبود بازیکن (یک یار در هر جناح) روبه‌رو می‌سازد. این ضعف علاوه بر تناقضی که با سلیقه سرمربیان لیگ برتری در استفاده از کناره‌ها در طرح ریزی حملات دارد، نیازمند بال‌های دوند، جنگنده و خستگی‌ناپذیری است که هم در دفاع و هم در حمله آماده باشند. از این رو، شاید استراماچونی هم بدون بهره‌وری از قدرت فیزیکی و جسمانی هروویه میلیچ و وریا غفوری نمی‌توانست از ۲-۵-۳ در لیگ ایران میوه بچیند.

ضعف دوم، موردی است که سرمربیانی که نام آنها برده شد، با به آن بی‌اعتنایی کردند و یا نتوانستند نقشه‌هایشان برای مواجهه با این ضعف را به درستی عملی کنند. در سیستم سه‌دفاعه، ۳ هافبک میانی باید مانند ۳ ابرکامپیوتر، یعنی با حداقل دقت ووقفه، در زمین حرکت کنند. این حرکات باید برای پوشش خلا‌های دفاعی استقلال، ایجاد برتری عددی در کناره‌ها و البته، برداشتن بار حمله از دوش زوج هجومی مدت‌ها مورد برنامه‌ریزی و تمرین قرار گرفته باشند. بازی سردرگم استقلالی‌ها در هفته‌های آغازین لیگ بیشتر از عدم هماهنگی کامل هافبک‌های آبی‌پوش در اجرای این نمایش گروهی عمدتاً بدون توپ ناشی می‌شد. شاید مأموریت فرهاد مجیدی در بدو آغاز سرمربیگری دائمی‌اش در جمع پسران آبی، نگاه داشتن سطح فنی استقلال در قواره روزهای آخر استرا بود. با این حال، تعطیلات ناخواسته کروناپی، پایه‌های سوغاتی تاکتیکی سرمربی ایتالیایی سابق استقلال را هم سست کرده. حال مجیدی میان استفاده از سلاح ناشناخته‌ای که دل‌های آبی‌را حداقل برای مدتی در پاییز گذشته ربوده بود و چرخش به سوی سیستم‌های روتین و شناخته شده لیگ، باید دست به انتخاب بزند و البته، شاید تاکنون هم انتخابش را کرده باشد.

بدون برد در دوران پسافرنتینه و البته بدون دفاع وسط به اندازه کافی، فرهاد مجیدی و کادرش تصمیم به استفاده از آرایش چهار دفاعه در آبادان گرفتند. این تصمیم اجباری در همان دیدار تبدیل به توفیق اجباری و در دیدارهای بعد تبدیل به آرایش اصلی خط دفاع استقلال شد.

استقلال در دو دیدار مقابل نفت و نساجی از آرایش ۳-۳-۴ بهره برد. آبی‌ها استحکام خوبی به هنگام دفاع در عمق زمین خود پیدا کرده بودند و در دیدار مقابل نساجی، ساخت حملات آنها از عقب زمین پیشرفت خوبی کرده بود. اما تیم فرهاد روی ضد حملات شاگردان محمود فکری آسیب‌پذیر نشان داد و شاید اگر مهاجمان نساجی کمی حریص‌تر بودند، آبی‌ها استادبوم آزادی را بادست خالی ترک می‌کردند.

برای بازی عقب‌افتاده با پارس، فرهاد احتمالاً با اطلاعات و تحلیل‌های رسیده از آنالیزور با سابقه‌ی خود، صالح مصطفوی، برای اولین بار دست به استفاده از آرایش ۲-۲-۴ برد. آرایشی که کمتر در فوتبال ایران و حتی دنیا فراگیر است. نتیجه اما برای استقلال درخشان بود. آنها آمار عالی ۱۹ شوت، ۷ شوت در چارچوب و امید گل ۳/۰۵ را از خود به جای گذاشتند که بالاترین امید گل بازی‌های استقلال زیر نظر فرهاد مجیدی در لیگ بود.

استقلال در آرایش ۲-۲-۴ جدید خود، آزادی عمل زیادی را به وریا و زکی‌پور (یا میلیچ) به عنوان دو فول‌بک خود می‌دهد و از آنجایی که استقلال در ۶ نفر جلوی مدافعانش، عملاً بازیکن کناری تخصصی ندارد، فول‌بک‌های استقلال در حملات آنها تبدیل به وینگ‌های آنها می‌شوند.

همچنین حضور هم‌زمان دیاباته و مطهری سرزن‌با فیزیک مناسبان، فرصت استفاده از سانترهای خوب غفوری و زکی‌پور را به استقلال می‌دهد. حضور دو

ساخت بهتر از عقب زمین، شکنندگی کمتر در ضد حملات

قدم‌های کوچک و مهم استقلال

علی کمانگری

مهاجم درگیر در خط حمله استقلال باعث می‌شود حواس دو یا سه مدافع میانی حریف کاملاً معطوف به این دو مهاجم شود و این امکان خوبی را برای بازی بین هافبک‌ها و مدافعان حریف توسط فرشید اسماعیلی فراهم می‌کند، زیرا مدافعان میانی حریف به دلیل یارگیری با مهاجمان استقلال امکان جدا شدن از خط دفاع خود و قطع پاس ارسالی به فرشید را ندارند. در سیستم ۳-۳-۴ استقلال، اسماعیلی مجبور به بازی در وینگ راست بود که شعاع حرکتی او را محدود می‌کرد و دیدیم که به همین علت در بازی با نساجی نمایش ضعیفی داشت.

همچنین فرهاد برای مهار ضد حملات حریفان و با توجه به بالا بازی کردن و دفاع کناری تیمش، وظیفه پوشش فضای خالی جناحین را به مسعود ریگی سپرده بود تا به دو مدافع میانی تیم اضافه شده و با ایجاد یک عرض سه نفره، جناحین و کانال مرکزی را تا حد خوبی پوشش دهند.

سپردن وظایف دفاعی بیشتر به ریگی از سوی دیگر به معنای افزایش آزادی عمل کریمی هم بود. او با تشکیل یک مثلث همراه رضواند و اسماعیلی، ساخت حملات استقلال از عقب زمین را عهده‌دار بود و هدف اصلی آن‌ها هم استفاده از کانال مرکزی بود. در صحنه گل اول استقلال در جم به خوبی می‌توان کارایی این برنامه تهاجمی استقلال را مشاهده کرد.

استقلال از دیدار مقابل نفت آبادان، بازی به بازی پیشرفت کرده است. پیشرفت‌هایی که شاید سرعت چشمگیری ندارند، اما قدم‌های روبه‌جلوی مهمی هستند. آنها دیگر نه به اندازه بازی با فولاد به حریف موقعیت می‌دهند و نه همانند گذشته مقابل دفاع بسته تیمی مثل سایپا کارشان گره می‌خورد. استقلالی‌ها می‌توانند امیدوار باشند این گام‌های کوچک اما روبه‌جلوی مصطفوی-مجیدی در روزهای پایانی نیم فصل و تا نقطه کسب سهمیه و صعود به دور دوم لیگ قهرمانان ادامه‌دار باشد.